

Допитване: Необходим е нов механизъм за подкрепа на превенцията и грижите за ХИВ и туберкулоза

Граждански организации продължават да работят в областта на ХИВ и туберкулоза доброволно

Финансирането от Глобалния фонд за дейности по ХИВ и туберкулоза до този момент е без алтернатива. Това показват резултатите от допитване до 27 граждански организации, ангажирани с предоставянето на услуги по превенция и грижи за ХИВ и туберкулоза сред ключовите общности. Преобладаващата част от организациите, участници в изследването (75%), съобщават, че след приключването на финансирането от Глобалния фонд, са успели да запазят частично услугите си за ХИВ и туберкулоза. Нито една организация не е запазила услугите в пълен обем. Една четвърт (25%) изцяло са прекратили дейностите, свързани с ХИВ и туберкулоза. Важен извод от анализа е кампанияният, спорадичен характер на работа, като предимно се развива дейност за информиране и консултиране, за сметка на теренната работа с ключовите общности, провеждането на изследвания и воденето на случай на засегнати от заболяванията.

Изследването е реализирано в рамките на проект „МОСТ – Модел за общностна стабилност“, финансиран от International Civil Society Support. Проектът се реализира от Сдружение „Здраве без граници“¹ в партньорство с Фондация „Инициатива за здраве“² и Фондация „И“³. Инициативата на трите граждански организации има за цел да постигне съгласие между гражданското общество и институциите по отношение на начина за постигане на устойчивост на услугите по превенция и грижи за ХИВ и туберкулоза.

При реализирането на дейностите в новата реалност някои от организациите залагат изцяло на доброволческа подкрепа. Други използват наличните ресурси по съществуващи програми и проекти, като най-често посочват, че персоналът, ангажиран по други проекти полага доброволен труд и съвместява дейностите по ХИВ и туберкулоза с изпълнението на други дейности на организацията със съответните ключови общности. Така в по-голямата си част организациите, чрез доброволен труд, се опитват да отговорят доколкото е възможно на нуждите на клиентите.

Анализът на наличния капацитет на организациите за предоставяне на услуги за ХИВ и туберкулоза след приключване на финансирането от Глобалния фонд показва, че най-тежко е засегнат персоналът. На преден план се откроява невъзможността да бъдат запазени теренните сътрудници „експерти от опит“, самите те представители на ключовите общности и основен инструмент за достигане до тях. Средно организациите са били принудени да освободят по 5-6 теренни сътрудника. Този неблагоприятен факт е довел до негативно въздействие върху теренната работа, която е била ограничена или изцяло преустановена на места. Следващ по значимост е загубеният медицински персонал (лекари и медицински сестри). Отчита се също и загубата на социални работници, психолози и юристи, както и на управленски кадри. 25% от организациите посочват, че след приключването на Програмите, финансирани от Глобалния фонд, не се е наложило да освобождават персонал, но служителите са продължили работа по други програми и проекти.

¹ Сдружение „Здраве без граници“, <http://hwb-bg.info/>

² Фондация „Инициатива за здраве“, www.initiativeforhealth.org

³ Фондация „И“, www.aidsbg.info

Обществената поръчка е оценена като неадекватен механизъм за финансиране на услугите по превенция и грижи, свързан с редица недостатъци, показва още допитването. Основните минуси, които се изтъкват, са свързани с административна и финансова тежест на процеса на кандидатстване, търговски характер на договарянето на дейността, критерий „най-ниска цена“, нужда от осигуряване на авансови средства за сметка на организациите, осигуряване на гаранция за изпълнение, краткосрочност на договорите и т.н.

Широко подкрепен е нов модел за финансиране на услугите, представляващ държавно делегирана дейност с централизирано възлагане от Министерство на здравеопазването. Организациите виждат в този модел възможност за устойчивост, за гарантирано изпълнение на националната политика без пречки на общинско ниво, за квалифицирано управление и мониторинг, както и за унаследяване на вече установени практики при работата на Глобалния фонд. **Проектният тип финансиране също е широко подкрепен от гражданския сектор.** Този модел също следва да е централизиран на национално ниво (Министерство на здравеопазването) и да гарантира прозрачност. Ако бъде разработен обаче, трябва да се гарантира последователност при отваряне на процедурите, за да не се стига до прекъсване на услугите. **Устойчивостта изисква период на договаряне не по-кратък от 3 години.** Независимо кой модел на финансиране подкрепят, организациите многократно споменават важноста на удължения период на договаряне от поне 3 години като съществено условие за устойчивост.